

**VAGGERYDS
KOMMUN**

Fordonstvätt

Riktlinjer för Vaggeryds kommun

Miljö- och byggnämnden:2016-12-20 § 204

Fordonstvätt – Riktlinjer för tillsyn

Inledning

Dessa riktlinjer har tagits fram utifrån Miljösamverkan f s Fordonstvätt Riktlinjer inom Jönköpings län.

Vattnet som kommer från fordonstvättar leds till spillvattennätet eller dagvattennätet. Leds det till dagvattennätet påverkar det direkt våra sjöar och vattendrag, därför krävs det oftast ytterligare rening efter slam- och oljeavskiljning innan avloppsvattnet kan släppas. När avloppsvattnet leds till spillvattennätet kan föroreningarna störa funktionen i reningsverken. Avloppsslammets kvalité kan försämrats så att det inte kan användas i jordbruket. En del föroreningar bryts inte ner i avloppsreningsverken utan går vidare till recipienten. I enlighet med försiktighetsprincipen, 2 kap 3 § miljöbalken, är det verksamhetsutövarens skyldighet att vidta de försiktighetsmått som krävs för att ”motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön”.

Avloppsvatten från tvätt av fordon innehåller ofta en komplex sammansättning av föroreningar. Det kan bl.a. vara näringsämnen, tensider, lösningsmedel och metaller som zink, kadmium, bly, krom och nickel. Risken för negativ miljöpåverkan från fordonstvätt gäller oavsett storlek och oavsett om anläggningen är kopplad till dag-, spillvatten eller till enskilt avlopp.

De kommunala reningsverken är inte skyldiga att ta emot avloppsvatten som skiljer sig avsevärt från vanligt hushållsspillvatten och som kan skada avloppsreningsprocessen, recipienten eller slammet. VA-huvudmannen gör en bedömning från fall till fall när det gäller anslutning till kommunalt spill- eller dagvattennät.

Om utsläpp sker till dagvatten eller direkt till recipient ställs krav på särskilda försiktighetsmått på biltvättanläggningen, t.ex. längre gående rening av bland annat övergödningsämnen samt efterpoleringssteg.

Definitioner

Fordonstvätt Med fordonstvätt avser vi i detta dokument all verksamhet där fordon tvättas, både privat och yrkesmässigt. Det omfattar både automattvättar och manuella tvättar, exempelvis gör-det-själv-hallar.

Fordon Som fordon räknas motordrivet fordon enligt definitionen i Lag (2001:559) om vägtrafikdefinitioner. Även andra fordon omfattas, t.ex. motocrosscyklar och truckar.

Tunga fordon Tabellen med högsta mängd föroreningar per fordon avser ett 12 meter långt fordon, vilket vi kallar en fordonsenhet. Vid andra storlekar behöver man räkna om. 0,5 fordonsenhet är en mindre buss eller lastbil, t ex pick-up eller skåpbil, på ca 6 m. 1,5 fordonsenheter är t.ex. ledbuss eller semitrailer på ca 18 m. 2 fordonsenheter är en dragbil med släp på ca 24 m.

Anläggningsstorlek Anläggningar som årligen tvättar färre än 1250 personbilar och färre än 250 tunga fordon räknar vi som små anläggningar. Hit hör bl.a. många tvättar som inte är öppna för utomstående, t.ex. tvätthallar och tvättplatser i garage m.m. på företag och bostadsrättsföreningar.

Övriga anläggningar räknas som stora. Se även gräns för anmälningsplikt i 23 kapitlet miljöprövningsförordningen.

Om- och tillbyggnad Här avser vi inte byggarbeten på anläggningen för annan verksamhet än fordonstvätt.

Med *ombyggnad* menar vi genomgripande förändring eller utbyte av tvätt- eller reningsutrustning, men inte normalt underhåll eller service.

Med *tillbyggnad* menar vi utökning av tvätthallsstorlek, tillägg av fler tvättplatser eller liknande.

Tänk på val av material i tvätthallen, exempelvis frigörs zink från förzinkat stål.

Spillvatten Fordonens meddrag av vatten, det som följer med bilen ut på gatan, är obetydligt på personbilar, men kan vara betydande för vissa större fordon. En lastbil med kapell kan i värsta fall ta med sig flera hundra liter vatten, medan bussar drar med sig mindre. Om meddraget är stort och inte innehåller kemikalier, kan det räknas bort vid beräkning av utsläpp per fordon. Normalt ska man inte göra det, eftersom vattnet innehåller tillsatser för torkning och glans som hamnar i gatans dagavlopp.

Dagvatten är tillfälligt förekommande, avrinnande vatten på markytan exempelvis regn- eller smältvatten på asfalterad gata. Dagvattnet i bebyggd miljö fångas normalt upp av särskilda dagvattenbrunnar och avleds vanligen orenat direkt ut till en recipient. Eftersom dagvatten transporterar föroreningar är dagvattenutsläpp en källa till miljöpåverkan i våra vattendrag och sjöar.

Enskild avloppsanläggning är en mindre reningsanläggning för avloppsvatten vanligen från ett till två hushåll där avloppet behandlas lokalt på eller i närheten av den egna fastigheten.

Krav på utsläpp till vatten

Spillvatten

I rapporten ”Anslutning till kommunalt avlopp i Jönköpings län” finns det varningsvärden och momentanvärden. Vid anslutning till det kommunala spillvattennätet bör dessa parametrar inte överskridas. Det tekniska kontoret får ta ställning från fall till fall om de kan ta emot avloppsvatten från fordonstvättar. Det kan krävas fler steg av rening efter slam- och oljeavskiljaren innan påkoppling till det kommunala spillvattennätet tillåts.

Enligt Svensk Standard SS-EN 858-2 är utsläpp direkt från avskiljaren till recipient inte tillåtet men utsläpp kan i undantagsfall tillåtas om det sker ytterligare rening efter oljeavskiljaren. Valet av reningsteknik och grad av rening beror bland annat på omfattning, vilka miljö kvalitetsnormer det finns och recipientens skyddsvärde.

Fordonstvättarna bör hålla ner vattenförbrukningen, eftersom stor volym vatten kan medföra sämre rening. Det ska vara möjligt att mäta vattenförbrukningen med vattenmätare eller annan metod. Automattvättar bör ha räkneverk för antal tvättar.

Utgångspunkten vid all yrkesmässig fordonstvätt är bästa möjliga teknik, enligt miljöbalken 2 kap 3§. Gränserna i tabellen nedan är högsta tillåtna mängd för utsläpp till kommunens avloppsledning, vid nya anläggningar eller efter om- eller tillbyggnad av gammal anläggning. De visar alltså inte vad bästa reningsteknik klarar.

Stora anläggningar

1. Högsta mängd föroreningar per fordon

	Personbil	Lastbil, buss en fordonsenhet
Samlingsparameter: bly, krom, nickel	10 mg	30 mg

Kadmium	0,25 mg	0,75 mg
Zink	50 mg	150 mg
Oljeindex	5 g	15 g

2. Nedbrytbarhet

Kvot BOD ₇ /COD _{Cr}	>0,43	>0,43
--	-------	-------

Ett lågt COD_{Cr} -värde är önskvärt, eftersom det indikerar låg halt organiska föroreningar. Kvoten BOD₇/ COD_{Cr} är ett mått på hur stor andel av dessa organiska ämnen som är nedbrytbara i kommunala avloppsverk. Med en kvot över 0,43 anses det vara behandlingsbart. Några fordonstvättar har egna reningssteg efter oljeavskiljaren som bryter ned dessa lättnedbrytbara ämnen. Då får man en lägre BOD/COD kvot, utan att det är fel.

Små anläggningar

Policyn "Anslutning till kommunalt avlopp i Jönköpings län" som togs fram 2013, redovisar värden som inte får överskridas, samt krav på egen rening innan avloppsvatten får släppas till det kommunala avloppsledningsnätet för spillvatten. Nya anläggningar ska ha oljeavskiljare som uppfyller klass 1 i svensk standard SS-EN 858. Befintliga anläggningar bör uppfylla dessa krav senast den 31 december 2018.

Tvätt utanför anläggningar

Följande godtas inte vare sig för privatfordon eller för fordon som används i yrkesmässig verksamhet

- Tvätt med rengöringsmedel och/eller med högtryckstvätt på gata, asfalterad parkeringsyta eller liknande, så att avrinning kan ske till dagvattenbrunn, dike eller liknande.
- Tvätt i garage med golvavlopp

Följande kan godtas för privatfordon

Avspolning av lera, grus och damm utan användning av tvättkemikalier. Fordonet ska då stå på mark utan avrinning till dagvattenbrunn, öppet dike, vattendrag, sjö eller liknande och det får heller inte finnas vattentäcker som kan påverkas. Plan gräsbevuxen mark är att föredra, grusplan är också godtagbart. Markägarens tillstånd krävs. Kommunen bör inte upplåta mark för sådan fordonstvätt.

Inom vattenskyddsområde gäller strängare villkor.

Oljeavskiljare och reningsteknik

Svensk standard SS EN 858 (www.sis.se) gäller för alla avskiljarsystem som används för att separera kolväten av mineraliskt ursprung från spillvatten. Avskiljarsystemet ska bestå av slamavskiljare och oljeavskiljare klass I eller klass II, följt av en provtagningsbrunn. En oljeavskiljare klass I ger bättre avskiljning och krävs vid tvätt med rengöringsmedel.

För stora anläggningar bedömer vi att det är rimligt att kräva ytterligare rening utöver slam- och oljeavskiljare. Reningsmetoderna kan grovt delas in i kemisk rening, biologisk rening, oxidationsmetoder och övriga reningstekniker, t.ex. filtrering. Naturvårdsverkets branschfakta om fordonstvättar beskriver metoderna.

Vid avledning till dagvattennätet kan, utifrån Svensk Standard SS-EN 858-2, krav på ytterligare rening efter slam- och oljeavskiljare ställas även på små anläggningar.

Tömning av slam- och oljeavskiljare

Enligt SS-EN 858 bör slamavskiljaren tömmas senast när halva förvaringskapaciteten uppnåtts, för att undvika slamflykt. Oljeavskiljaren bör tömmas senast när 80 % av förvaringskapaciteten uppnåtts. Vi bedömer dock att den bör tömmas minst en gång per år och att tömningsavtal ska finnas. Efter tömning, måste oljeavskiljaren återfyllas med vatten innan den tas i drift.

Provtagning

Prov på utgående vatten ska verksamhetsutövaren beställa så ofta som behövs för att bedöma anläggningens reningseffekt. Normalt krävs provtagning 1-3 gånger per år vid stora anläggningar.

På små anläggningar inriktar vi istället tillsynen på verksamhetsutövarens val av rengöringsmedel, samt rutiner för skötsel och tömning av oljeavskiljaren. Provtagning kan krävas för att kontrollera att skötseln fungerar.

Prov ska tas under högsäsong (normalt november-mars) vid normal - hög belastning. Det bör vara ett flödesproportionellt eller tidsstyrt samlingsprov under minst sex timmar.

Provtagning direkt efter tömning av oljeavskiljare ger missvisande resultat.

Den person som tar proverna ska vara utbildad i provtagning motsvarande kraven i Naturvårdsverkets föreskrift SNFS 1990:11.

Proverna ska analyseras av ackrediterat laboratorium.

Tvättkemikalier

Endast positivt miljömärkta medel, t.ex. Svanen, Bra miljöval, eller medel som uppfyller miljökrav på tvättmedel enligt Kemikaliesvepet bör användas. Rapport finns på <http://www.naturskyddsforeningen.se/kemikaliesvepet>. För andra medel måste leverantören/användaren visa att medlet uppfyller motsvarande krav, bland annat att de är självspaltande/separerande så att inga stabila emulsioner bildas.

Egenkontroll

Skötsel och egenkontroll är viktiga förutsättningar för att klara dessa riktlinjers krav. Egenkontrollen är ett verktyg för att se till att verksamheten lever upp till miljöbalkens grundläggande krav på resurshushållning och hänsyn till hälsa och miljö. En väl fungerande egenkontroll ger också förutsättningar för att upptäcka fel på utrustning och felaktig hantering innan eventuella skador uppstår. Alla som bedriver en verksamhet som kan medföra påverkan

på miljö eller människor, är skyldiga att kontrollera sin verksamhet, enligt miljöbalken 26 kap. 19 §.

Anmälningsskyldiga fordonstvättar omfattas även av de mer preciserade kraven i Förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll.

Tillsyn och underhåll av reningsanläggningen ska följa leverantörens skötselinstruktion.

Kontroll och underhåll av oljeavskiljare ska dessutom följa standarden SS-EN 858-2. Med intervaller på maximalt fem år ska avskiljarsystemet tömmas och en allmän kontroll som täcker in följande objekt ska utföras:

- systemets täthet
- hållfasthetsmässigt skick
- inre beläggningar, om sådana finns
- skick på inbyggda delar
- skick på elektriska enheter och installationer
- kontroll av inställning för automatisk avstängningsenhet, t.ex. flottörer

Dokumentation av rengöring och underhåll ska finnas och visas för myndigheterna på begäran och ska innehålla anteckningar om särskilda händelser (t.ex. reparationer, olyckor).

Verksamhetsutövaren bör kunna visa följande för en besökande miljöinspektör:

- teknisk information om anläggningen t.ex. avloppsritningar, oljeavskiljarens fabrikat och dimensioneringsuppgifter
- antal tvättar och vattenförbrukning
- kemikalieförteckning, säkerhetsdatablad och förbrukning
- dokumentation av farligt avfall, inklusive tömning av oljeavskiljare och slamränna
- drift- och skötselinstruktioner för tvättanläggningen och reningsanläggningen
- om det finns ytterligare reningssteg efter oljeavskiljare, så bör det finnas serviceavtal med besök minst en gång årligen
- journal över utförd kontroll och underhåll

Verksamheter som omfattas av tillstånds- eller anmälningsskyldighet enligt miljöbalken ska ha skriftlig egenkontroll enligt förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll. Nämnden kan dessutom förelägga om ytterligare kontroller och årsrapport.

